

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2098/2023
13.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Пајевић, адвокат из ..., против туженог „ББ“ д.о.о. ..., чији су пуномоћници Владимир Радовановић, адвокат из ... и Марко Цветковић, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1010/22 од 18.08.2022. године, у седници одржаној 13.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1010/22 од 18.08.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ужицу П1 477/21 од 24.11.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и поништено као незаконито решење о отказу уговора о раду туженог од 26.08.2019. године. Ставом другим изреке, одбачена је тужба у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да тужиоца врати на послове и задатке који одговарају његовој стручној спреми. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова поступка плати 126.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1010/22 од 18.08.2022. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставу првом и трећем изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавио тужени због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану одлуку у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/11 ... 10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Ревизијским наводима указује се и на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, из којих разлога се иста не може изјавити имајући у виду одредбу члана 407. став 1. тачка 1. и 2. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је са братом ВВ основао тужено предузеће са уделима од по 50%. Тужилац је по занимању „извлачилац“ са трећим степеном стручне спреме и код туженог је запослен од 1994. године на пословима директора маркетинга, а од 2006. године до 30.01.2019. године обављао је послове генералног директора када је са те дужности разрешен. Тужилац је најпре код туженог остао нераспоређен, а затим му је 08.08.2019. године понуђено да закључи анекс уговора о раду ради премештаја на други одговарајући посао у складу са његовом стручном спремом и потребама процеса рада и организације рада код туженог. Том приликом дато му је и обавештење на последице непотписивања анекса. Тужилац у року од осам радних дана није вратио потписан анекс, нити је послодавца на било који начин обавестио поводом учињене понуде, због чега је тужени констатовао да је исту одбио, па му је решењем од 26.08.2019. године отказао уговор о раду на основу одредбе члана 179. став 5. тачка 2. Закона о раду. Понуђеним анексом предвиђен је премештај тужиоца на систематизовано радно место „опслужилац машина у производњи“, за које је тужилац испуњавао услов у погледу захтеване стручне спреме, а као разлог наводе се потребе послодавца. Тужилац понуђени анекс није потписао јер је покренуо спор пред Привредним судом у Ужицу у коме је, током овог поступка, донета правноснажна пресуда којом је поништена одлука о разрешењу тужиоца са места генералног директора туженог и тужилац поново уписан као директор туженог у АПР-у. Такође, тужиоцу су у том периоду пословне потребе послодавца биле познате и није било потребе за попуњавањем понуђеног радног места (послужилац машине у производњи) које је за тужиоца по стручној спреми било одговарајуће, али не и по знањима које поседује с обзиром да је оснивач туженог, да је запослен од 1994. године, као и да је радно место директор маркетинга у тренутку измене уговорених услова рада било слободно и одговарајуће и није му понуђено, а тужилац је послове овог радног места раније обављао.

Испитујући законитост побијаног решења, нижестепени судови су утврдили да понуда туженог од 08.08.2019. године, за измену уговорених услова рада не садржи конкретне разлоге, чиме је тужени поступио супротно одредби члана 171. и 172. Закона о раду, због чега је решење о престанку радног односа тужиоцу поништено као незаконито.

Врховни суд налази да се неосновано ревизијом указује да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право.

Одредбом члана 171. став 1. Закона о раду, прописано је да послодавац може запосленом да понуди измену уговорених услова рада (анекс уговора) у случајевима предвиђеним у том ставу.

Чланом 172. истог закона, предвиђено је да уз анекс уговора о раду послодавац је дужан да запосленом достави писмено обавештење које садржи разлоге за понуђени анекс уговора, рок у коме запослени треба да се изјасни који не може бити краћи од

осам радних дана и правне последице које могу да настану непотписивањем анекса уговора (став 1); да ако запослени потпише анекс уговора у остављеном року, задржава право да пред надлежним судом оспорава законитост тог анекса (став 2); да запослени који одбије понуду анекса уговора у остављеном року, задржава право да у судском поступку поводом отказа уговора о раду у смислу члана 179. став 5. тачка 2. овог закона, оспорава законитост анекса уговора (став 3); да се сматра да је запослени одбио понуду анекса уговора ако не потпише уговор у року из става 1. овог члана (став 4).

Чланом 179. став 5. тачка 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр.24/05...75/14), прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то ако одбије закључење анекса уговора о раду у смислу члана 171. став 1. тачка 1-5 овог закона.

Правилна примена наведених законских одредаба подразумева да послодавац може запосленом да понуди измену уговорених услова рада, али ова могућност не представља овлашћење послодавца да уговорене услове рада мења по својој слободној вољи, већ морају постојати промењене околности у односу на моменат закључења уговора о раду, које оправдавају измену тог уговора. Управо из ових разлога, законодавац (чланом 172. став 1. Закона о раду), обавезује послодавца да своју понуду за закључење анекса уговора о раду образложи, односно да писмено наведе разлоге за измену закљученог уговора, односно уговорених услова рада. У одсуству разлога у понуди за закључење анекса уговора о раду, којим се мењају уговорени услови рада, као што је то случај у конкретној правној ствари, не може се испитивати основаност понуде туженог, као послодавца, односно постојање промењених околности које оправдавају његову понуду за закључење анекса уговора о раду, што исту чини незаконитом, због чега ни запослени који није прихватио овако необразложену понуду, не може трпети штетне последице у виду престанка радног односа, у смислу члана 179. став 5. тачка 2. Закона о раду.

По оцени овог суда, правилно је побијаном одлуком поништено решење о отказу уговора о раду тужиоцу као незаконито, јер тужени приликом отказа није поступао у складу са одредбама члана 171. и 172. Закона о раду. Тужени је понудио тужиоцу да закључи анекс уговора о раду и доставио му писмено обавештење за измену уговорених услова рада и анекс, али у понуди нису на потпун и законит начин обухваћени и образложени сви елементи због којих се тужиоцу нуди измена уговорених услова рада, односно нису наведени конкретни и образложени разлози за понуђени анекс. У конкретном случају, тужени је навео да се измена уговорених услова рада нуди због потребе процеса и организације рада што представља једну уопштену формулацију без образложења тих разлога. Разлог за распоређивање мора бити саопштен тужиоцу кроз понуду за закључење анекса уговора о раду у складу са наведеним нормама, при чему изостанак такве конкретизације чини касније решење о отказу уговора о раду по овом основу незаконитим. С обзиром на изнето, а супротно наводима ревизије, како понуда анекса није садржала конкретне разлоге, не стоји да је тужилац обавештен о разлозима понуђеног анекса у смислу цитиране законске одредбе. Следом наведеног, неосновано се ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Са изложеног, а применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**